

Metodický list

STATISTIKA ZAHRANIČNÍ ZADLUŽENOSTI

I. Metodické podklady

Balance of Payments and International Investment Position Manual, the sixth edition, International Monetary Fund, Washington, D.C., 2009, (zkráceně Manuál platební bilance, BPM6);

International Reserves and Foreign Currency Liquidity: Guidelines for a Data Template, International Monetary Fund, Washington, D.C., 2012;

OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment, the fourth edition, Organisation for Economic Co-operation and Development, 2008;

External Debt Statistics: Guide for Compilers and Users, International Monetary Fund and others, 2013, (zkráceně 2013 EDS Guide);

System of National Accounts, European Commission, International Monetary Fund, Organisation for Economic Co-operation and Development, United Nation, World Bank, 2008, (2008SNA).

II. Definice a obsah

(Hrubá) zahraniční zadluženost (ZZ) k určitému okamžiku je zůstatková hodnota skutečných současných, nikoliv podmíněných závazků, které vyžadují od dlužníka v budoucí době platbu jistiny a/nebo úroku a které rezidenti dané ekonomiky dluží nerezidentům.

Z pohledu **Investiční pozice vůči zahraničí (IP)** je definice zahraniční zadluženosti taková, že zahrnuje všechny závazky popsané v Manuálu s výjimkou Účástí (jak Akcií a ostatních účastí, tak Ostatních účastí a Účástí a podílů v investičních fondech) a Finančních derivátů a zaměstnaneckých opcí. Takové závazky, označované také jako dluhové závazky, tedy sestávají z následujících dluhových nástrojů: Alokace Zvláštních práv čerpání, Oběživo a vklady (včetně nealokovaného zlata), Dluhové cenné papíry, Půjčky, Pojistné, penzijní a standardizované záruční programy, Obchodní úvěry a zálohy a Jiné pohledávky a závazky.

Stavy jednotlivých dluhových závazků navazují stejně jako v případě investiční pozice na příslušné toky dluhových závazků na Finančním účtu platební bilance a na Účtu ostatní změny finančních aktiv a pasiv.

III. Principy sestavování Zahraničí zadluženosti

- Zahraniční zadluženost sestavovaná jako výběr položek z Investiční pozice vůči zahraničí a má tedy stejné principy platné pro sestavení Investiční pozice, zejména:
 - zachycovány jsou pouze vztahy mezi rezidenty a nerezidenty, přičemž pro určení rezidenství je rozhodující ekonomický zájem účastníků transakce,
 - oceňování pozic tržními cenami (nejsou-li tržní ceny k dispozici, lze použít účetní hodnoty);
 - pro jednotlivé položky IP jsou odděleně zachycovány aktiva a pasiva, tzv. brutto báze, což z hlediska ZZ znamená, že jednotlivé závazky nejsou snižovány o hodnoty korespondujících aktiv;
 - stavy zachycené v Zahraniční zadluženosti, které znějí na cizí měnu, se na CZK přepočítávají kursem platným ke dni sestavení ZZ.

IV. Zdroje a vykazující subjekty (shodné s IP)

a) statistické výkazy a přehledy:

- Měsíční výkaz o devizové a korunové pozici ČNB a obchodních bank,

- Údaje získávané z analytické databáze Ministerstva financí ČR
- Měsíční a čtvrtletní výkazy o zahraničních aktivech a pasivech podniků,
- Měsíční výkazy o cenných papírech podle jednotlivých cenných papírů na vlastní a cizí účet,
- Statistické šetření v oblasti přímých investic (roční),
 - b) administrativní zdroje dat:
- doplňující informace od obchodních bank a z různých útvarů ČNB,
- informace (pravidelné i na vyžádání) od Českého statistického úřadu, Ministerstva financí ČR, Burzy cenných papírů Praha, Centrálního depozitáře cenných papírů, Katastrálního úřadu aj.,
 - c) informace z médií,
 - d) vlastní propočty ČNB.

V. Charakteristika časové řady

- Zahraniční zadluženost České republiky vůči zahraničí je sestavována od roku 1993;
- pro roky 1993 - 1999 je k dispozici na roční bázi;
- počínaje údaji sestavenými ke konci března 2000 jsou data čtvrtletní;
- ZZ je publikována ve dvou strukturách - v členění podle sektoru dlužníků a podle dluhového instrumentu;
- data za roky 1993 – 2007 jsou pouze technicky převedena z archivních dat investiční pozice původně sestavených podle předchozí verze Manuálu pomocí převodního můstku vypracovaného Mezinárodním měnovým fondem;
- od roku 2008 jsou data sestavena z dostupných zdrojů přímo dle metodiky BPM6 a 2013 EDS Guide.

VI. Metodické změny v časové řadě

- od 31. 3. 2008 jsou zařazeny Pojistné, penzijní a standardizované záruční programy;
- od 30. 9. 2009 jsou vykazovány závazky plynoucí z alokace Zvláštních práv čerpání.

Hlavní změny metodiky v BPM6 a 2013 EDS Guide:

- klasifikace sektorů je konzistentní s klasifikací v 2008SNA;
- je popsáno oceňování nově zavedeného instrumentu Pojistné, penzijní a standardizované záruční programy;
- v souladu s BPM6 je nealokované zlato a z něho plynoucí závazky zahrnuto pod Vklady a oběživo;
- nedoplatek jistiny a/nebo úroku by měl být zahrnován do stejného dluhového instrumentu jako původní závazek, z něhož nedoplatek vznikl, místo zahrnutí nedoplateků pod Ostatní krátkodobé závazky;
- detailní přehled změn oproti předchozí verzi Manuálu je uveden v 8. příloze BPM6, stejně tak změny mezi 2003 EDS Guide a 2013 EDS Guide jsou popsány v příloze 9;

VII. Termíny publikace

- Statistika zahraniční zadluženosti je publikována jako předběžná v termínech stanovených publikačním harmonogramem ČNB koordinovaným s harmonogramem ČSÚ na zveřejňování údajů statistiky národních účtů (cca 85 dní po skončení vykazovaného období);
- revize ZZ se řídí zásadami revizní politiky stanovenými Eurostatem a ECB pro oblast statistik platební bilance;

- publikování konečné verze ZZ navazuje na výsledky ročního šetření ČNB v oblasti přímých investic.